

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קדן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ג באב תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין ל'.
דף היומי בהלכה: מסימן רמ"ט אמצע סעיף ב' "ולאכול ולשתות" עד סעיף ד'.
מוסר: פרק ז' וכן בעניני הציצית' עד 'ודמיון לזה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'אמר החכם' עד שער החניפות 'השביעי'

ענייני דיומא

האם ניתן ליטול ידיים בשקית או בסל קניות?

נועד מלכתחילה לשימוש בצורה זו, ובתנאי שנועד לשמש ככלי קיבול למים. אולם, שקית, תיק, סל קניות, וכיוצא בהם, אשר אינם מיועדים למים, אף אם התקין להם מושב והם מכילים רביעית מים ללא תמיכה (כשהם פתוחים) - פסולים לנטילה. [שו"ע קנט, ד-ה, ומשנ"ב יט ורכב]

כפי שלמדנו, כלי שאינו עומד בפני עצמו, וללא תמיכה המים נשפכים מתוכו - פסול לנטילה, כיון שמצד עצמו אינו מכיל מאומה, וכלי שאינו מכיל רביעית (86.4-150 מ"ל, לשיטת השו"ת) מים פסול לנטילה. ואם מדובר בכלי שהדרך לייצרו כך, ונועד לשמש בצורה זו - הריהו כשר לנטילה. ואם התקין לכלי מושב והוא מכיל רביעית מים ללא תמיכה - הריהו כשר לנטילה אף אם לא

הדף היומי בהלכה

איזו כמות של פת ראוי שלא לאכול בערב שבת ברבע האחרון של היום?

החורף הקצרים, ראוי להמנע מאכילת סעודה אף קודם לכן. ומצות ההמנעות היא דווקא מאכילה כדי שביעה, אבל אכילת כמות קטנה, כדי להשקיט את הרעב, מותרת לכתחילה. [שו"ע רמט, ב, משנ"ב טו ויז, וביה"ל ד"ה מלקבוע]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל אסרו לסעוד בערבי שבת ויום טוב סעודה הגדולה יותר מסעודה רגילה של ימות החול. אולם, סעודת פת רגילה, וכל שכן מאכלים אחרים, מותר לאכול במשך כל היום. ומצוה להמנע מאכילה סעודת פת מתחילת השעה התשיעית, כלומר, מתחילת הרבע האחרון של היום. ובימי

הדף היומי בהלכה

האם ראוי לצום בערב שבת כדי שסעודת הלילה תאכל לתאבון?

רבים אין לנהוג כן, משום שאין זה מכבוד השבת להכנס אליה מתוך עינוי. ויש מגדולי ישראל שנהג שלא לאכול לאחר זמן 'מנחה גדולה' מיני מזונות או תבשיל, כי אם פירות. [שו"ע רמט, ג, משנ"ב יז-יח, וביה"ל ד"ה מתשע; ביאורים ומוספים דרשו, 27]

מי שאכילת סעודת פת בערב שבת בצהריים גורמת לו שלא יוכל לאכול את סעודת ליל שבת בתאבון, רצוי שלא יאכל סעודת פת אלא בבוקר; ואם אף אכילה כלשהי תגרום לו לכך - מידת חסידות היא שיצום במשך כל היום. ובעבר היו אנשי מעשה שנהגו להתענות בכל ערב שבת; אולם, לדעת פוסקים

באילו מקרים מותר לכתחילה לאכול סעודת פת בערב שבת סמוך לשקיעה?

בשבת, אם לא אכל סעודה שלישית לפני הרבע האחרון של היום - כפי שראוי לכתחילה - חובה עליו לאכול סעודה זו ברבע האחרון של היום, אך ימעט באכילת הפת. [משנ"ב רמט, טז; ביאורים ומוספים דרשו, 25-26]

מי שהתחיל לאכול סעודה בערב שבת לפני הרבע האחרון של היום (ראה לעיל), אינו צריך לסיים את סעודתו אף בשקיעת החמה, אלא שכיון שתיקנו חכמינו ז"ל לקדש על הכוס לפני הסעודה בליל שבת, אסור לטעום מאומה עד שיקדש, ולאחר שיקדש רשאי להמשיך בסעודתו. וכבערב יום טוב שחל

קנין חכמה

הכיתוב על קירות בית המדרש: "מי שאינו מדבר אלא אמת - יחיה!"

שיזכור ולא ידבר שקר, ולא ישכח לומר האמת. והיה אחד שכתב על קירות ביתו ובית מדרשו במקום גבוה ובלוט: "זכור יום המיתה ולא תחטא! ומי שאינו מדבר אלא אמת, יחיה ויארך ימים ויניצל". [ארחות צדיקים, שער האמת]

אחד מן החכמים הקדמונים אמר: "תדיר תשים האמת לעומתך!", כלומר, שיעשה אדם סימנים לעצמו שלא ישל וישקר. וכן ראוי לכתוב ב'קֶתב' על אודות ענין האמת, וכשעומד לפני משא ומתן עם מישהו - יקח את הכתב ההוא ויקרא בו, ויהיה לו לזכרון, שלא ישל. וכן יהיה כתוב לפניו במקום שלומד, ועל שולחנו בביתו, על דבר האמת, כדי

"לא חלמנו על הצלחה כזאת"

הרה"ג בנימין בירנצוויג, ראש צוות העריכה של המשנה ברורה במהדורת 'דרשו', מספר על האופן בו נרקמה יצירת הפאר של 'דרשו' המעטרת את ארון הספרים התורני בששה כרכים גדושים בתוכן שלא יכולא בפו.

יעקב א. לוסטיגמן
כשנקרא הרה"ג בנימין בירנצוויג אל הדגל, לעמוד בראש צוות העריכה של המשנה ברורה במהדורת 'דרשו', הוא ראה עצמו כזקן ורגיל במשימות מסוג זה. קודם לכן כבר היה הרב בירנצוויג שותף לכמה מהפרויקטים הגדולים של ממלכת התורה, מהשליבים הראשוניים שלהם ועד להצלחה הגדולה המלווה בסיעתא דמשיא כל אחד ואחת מהפרויקטים והתוכניות של הארגון.
"אם היינו משערים מראש את גודל הצלחה של המשנה ברורה במהדורת 'דרשו', לא היינו מעזים לגשת לפרויקט ההיסטורי הזה", מספר הרב בירנצוויג במבט לאחור. "מדובר בספר שהפך לספר יסוד בכל בית יהודי ובכל בית מדרש - דבר שלא חזינו ולא ייחלנו לו אפילו בתחזיות האופטימיות ביותר". היוזמה יצאה לדרך כמעט במקביל ליוזמת לימוד 'הדף היומי בהלכה'. ב'דרשו' הגיעו למסקנה שכדי להפוך את הלימוד במשנה ברורה לדבר יומיומי עבור כל יהודי חרד לדבר ה', יש לחתור לכך שהלימוד יהיה פרקטי, מעשי וגם ימשוך את הלב.
"זאת היתה עבודה שנמשכה כשמונה שנים, ונעשתה מסביב לשעון. עבדנו תחת לחץ גדול של זמן, והיינו צריכים להספיק היקף עצום של חומרים. העבודה התחלקה בין המלקטים, העורכים והמבקרים, כשכל אחת מהקבוצות הללו כללה מספר צוותים שעבדו במקביל על סימנים שונים בשולחן ערוך.
"כדי לשמר את המשנה ברורה ככתבו וכלשונו, החלטנו להקדיש עמוד של 'ביאורים ומוספים', על כל עמוד של המשנה ברורה. המשמעות היא שבכל עמוד אפשר להכניס בין 5,000 ל-7,000 תווים. בפועל אספו חברי הצוותים המלקטים, כ-35,000 תווים לכל עמוד. הם עשו עבודה אדירה, ליקטו מכל ספרי השו"ת שהודפסו בדורות האחרונים, ומהחיבורים של גדולי הדור החיים עמנו כיום. אנחנו העורכים היינו צריכים להחליט מה נכנס ומה לא. עבדנו לפי קריטריונים ברורים, כדי שהלימוד יהיה מעשי ברמה הכי פרקטית, מושך את הלב וכזה ישיביח את הלימוד במשנה ברורה ויסייע להפוך אותו לנחלת הכלל.
"לאחר שבחרנו מה נכנס ומה לא, בפעולות סינון שנעשו בזו אחר זו עד שצמצמנו את התוכן לכמות הרצויה, היתה לנו עבודה קשה שבמקדש בעריכת התוכן שהגיע ממלקטים שונים, באופן שיהיה כתוב בצורה אחידה ויצטרף יחד לחיבור אחד גדול.
"בשלב זה היינו צריכים ביקורת. 'דרשו' הקים לשם כך כולל מיוחד של כשלושים

אברכים בבית שמש, בראשותו של הגאון רבי נתן קופשיץ שליט"א, והאברכים עברו סימן אחר סימן, סעיף קטן אחר סעיף קטן, העירו הערות, העבירו לעורכים ולמלקטים, ולאחר שהתיקונים הוטמעו שוב חזר החומר לביקורת וחוזר חלילה. לא פעם ולא פעמיים עברו אותם עמודים ביקורות חוזרות ונשנות שמונה או עשר פעמים, כשכל שאלה הובאה בפני הגר"נ קופשיץ שליט"א.
"זו היתה מלאכה קשה ומפרכת. אבל העבודה נעשתה בשמחה ובמסירות נפש של ממש. לא פעם ולא פעמיים הגעתי בערב שבת לבית הכנסת הסמוך לביתי ומצאתי שם את העורכים של המשנה ברורה כשהם עדיין יושבים על החומר ולא שמים לבם לשעה המאוחרת. הייתי צריך לזרוק אותם הביתה כדי שיסיימו להתכונן לכבוד שבת קודש. היינו צמודים לחומר שעות על גבי שעות, וברוך ה' זכינו לראות את הצלחה העצומה של הפרויקט, שאותה אנחנו תולים כמובן רק בסיעתא דשמיא, שהרי הצלחה גדולה כל כך לחיבור תורני חשוב ככל שיהיה, היא לא משהו שרואים בחיבורים אחרים".
הרב בירנצוויג מוסיף, כי גם לאחר שכבר הסתיימה המלאכה וכל ששת חלקי המשנה ברורה כבר הודפסו והתקבלו והתקבלו מרובה על ידי הלומדים, המלאכה עדיין רחוקה היתה מסיום: "קיבלנו אלפי הערות מהלומדים, דיוקי לשון, בירורים בהלכה ועוד. החלטנו לצאת עם מהדורה נוספת של המשנה ברורה, ובמיוחד בחלקים א' וב' היו שינויים גדולים מאוד, כי בפעם הראשונה לא היה לי את הניסיון הדרוש, ויצא שמחלק ג' והלאה הרמה היתה גבוהה בהרבה, והיה צורך להשוות גם את שני החלקים הראשונים לרמה של ארבעת האחרונים.
"למעשה, אנחנו עובדים על זה גם כיום. אנחנו מקבלים מדי יום הערות והארות, כל אחת מהן נבדקת ברצינות וביסודיות, והערות שמאפשרות על ידי הצוות ההלכתי המופקד על כך, אכן באות לידי ביטוי במהדורות הבאות.
"אני חייב לציין לסיום, שלמרות שבתחילה שמענו גם ביקורת מאנשים, ואפילו מרבנים חשובים מאוד שטענו שזה פרויקט חובבני ושזה לא ראוי לחבר תוספת ככיכול למשנה ברורה - היום כבר ידוע הדבר שגם גדולי תורה ואפילו גדולי הדור ממש לומדים משנה ברורה במהדורת 'דרשו', ופעם שמעתי מאחד מבאי ביתו של אחד מגדולי הדור ועמודי ההלכה, ש'דרשו' כתבו את הפסקים שלי במשנה ברורה שלהם, בצורה בהירה וברורה יותר ממה שאני כתבתי אותם מלכתחילה בספרי שלי".

אמרו אנשים לסטייפלר: 'בבקשה ממך, השארה אתה עשירי למניין!' אמר להם: 'אני מצטער, קבעתי לשעה אחת בדיוק עם האינסטלטור'

"בְּנֵי אָדָם לֵה" (דברים י"ד, א')

אמר להם: "ראיתי שלבחור הצעיר הייתה הנאה מכך שהוא לקח אותי תחת המטריה שלו. עדיף היה לי להירטב, ולא לפגום בהנאה שלו..."
זה גדול הדור - לחשוב על ילד, על כל אדם. לשמח כל אדם.
קודם תהיה "אדם", אחר כך תתפלל!

"לחזון איש" היה מנין קבוע בביתו לתפילת מנחה, כל יום בשעה אחת. במנין השתתף גם הסטייפלר, רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, שהיה גיסו של החזון איש.

פעם אחת, רבע שעה לפני השעה אחת, קם הסטייפלר ועמד לעזוב. היו שם בדיוק עשרה אנשים, יחד עם הסטייפלר. אם הוא ילך לא יהיה מנין, וה"חזון איש" יאלץ להתפלל ביחידות.

אמרו אנשים לסטייפלר: "בבקשה ממך, השארה אתה עשירי למנין!"
אמר להם: "אני מצטער, קבעתי לשעה אחת בדיוק עם האינסטלטור".

ניסו האנשים לשכנע אותו: "ואם קבעת איתו?! שיחכה האינסטלטור רבע שעה... הרי פה מדובר בחזון איש!"

אמר להם הסטייפלר: "אני לא חושב שמותר לי להתפלל כך, כשהאינסטלטור מחכה לי ומצטער בינתיים".

שאלו את ה"חזון איש", ואמר כדברי הסטייפלר: "אסור להשארה כך לתפילה, על חשבון האינסטלטור הממתין לשוא!"

פעם אחת בא אדם לקחת את הסטייפלר במונית, כדי שיהיה סנדק בברית. הסטייפלר היה צריך להתארגן מעט, כדי שיוכל לצאת לברית, אך אותו אדם שבא לקרא לו זרז אותו, שלא במתכוון, יתר על המידה. אותו אדם אמר: "כבוד הרב, הנהג של המונית מחכה כבר בחוץ".
הרב שמע זאת, ומיד נעל את הנעלים בלי גרביים, וירד למונית. הוא הלך בלי גרביים לברית! לא היה אכפת לו, שיראו אותו יושב כסנדק בלי גרביים. ולמה? כדי לא לגרום לנהג מונית לחכות. אסור לצער אותו!

לימוד גדול יש לנו כאן - ראשית חכמה תהיה בן אדם, ואל תעשה שום דבר על חשבון אחרים...
קודם כל צריך להיות בן אדם!

בהלווייתו של רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל השתתפו מאות אלפים. על אף שהיה אדם גדול, ומכיון שהיה אדם גדול- הוא היה עניו מאד. פגשתי אותו פעמים רבות באוטובוס, יושב בעונה גדולה, מוציא ספר תהילים קטן וקורא. הוא היה גדול הדור לא רק בתורה, אלא גם במידות. הוא היה "אדם" שלם. מטעם הישיבה רצו לשלוח לו מונית או רכב עם נהג, להביאו לישיבה. היה עליו להגיע מ"שערי חסד", שם גר כל ימיו, עד ישיבת "קול תורה" בשכונת בית וגן, וזה קשה. בפרט היה הדבר קשה בשנות זקנותו. היה עליו ללכת ברגל מ"שערי חסד" עד "מחנה יהודה" לחכות לאוטובוס, בשרב או בקור ובגשם, ולאחר מכן לנסוע באוטובוס הצפוף עד "בית וגן". הוא לא הסכים לקבל רכב צמוד ולא הסכים למונית. כל חייו היה מגיע באוטובוסים לישיבה.

פעם אחת, כשהגיע לתחנה ברחוב הפסגה והיה צריך לרדת, ראו התלמידים שהיו אתו באוטובוס, שהוא לא יורד. הוא נסע עד התחנה האחרונה בבית וגן, וחזר ברגל לישיבה. הם לא הבינו, ושאלו אותו לאחר מכן: "כבוד הרב, תורה היא וללמוד אנו צריכים, מדוע לא ירד הרב אתנו בתחנה שליד הישיבה?" אמר להם הרב: "אני ישבתי ליד החלון, ולידי ישב יהודי עם סלים. לא רציתי להטריח אותו שיקום עם הסלים..."

איזו דרך ארץ! הוא היה מוכן להמשיך לנסוע, להתרחק ממחוז חפצו, ואחר כך ללכת ברגל, כדי לא להטריח אדם! כמה אנשים אנחנו מכירים שהיו מתנהגים כך? זהו "אדם כי יקריב" - קודם כל להיות אדם!

פעם אחת הלך רבי שלמה זלמן זצ"ל ברחוב הפסגה, וגשם חזק התחיל לרדת. רבי שלמה זלמן ראה בחור צעיר מיישיבה קטנה, מתקרב אליו, עם מטריה קטנטונת של ילדים. הבחור ביקש מרבי שלמה זלמן להיכנס אתו תחת המטריה שלו. רבי שלמה נכנס מתחת למטריה, אבל המשיך להירטב כמקודם. המטריה הקטנה, מעל שני אנשים, לא הועילה כמעט כלום כנגד הגשמים העזים. פתאום עצר רכב, והנהג הזמין את רבי שלמה זלמן: "כבוד הרב, הכנס ואקח אותך לישיבה".

אמר לו הרב: "לא, לא, אני הולך עם הבחור הזה".
הבחורים ראו את ראש הישיבה מגיע כשהוא כולו רטוב.
שאלו אותו: "כבוד הרב, למה לא רצה הרב לעלות לרכב?"

(יחי ראובן-פרשת ויקרא)